

Organisering af arbejde

Indledning

Organiseringen af arbejdet og samarbejdet om det behandles historisk.

Ved nedslag i tekster fra henholdsvis antikken, oplysningen og moderne tid demonstreres det, hvordan *menneskets opgave* ses forskelligt afhængigt af hvilken ideologi, der ligger bag. Bag hver ny måde at organisere arbejdet ligger der grunde og mål i en historisk kontekst. Og det ses, hvordan mennesker fra historiens tidligste start har været opdelt i forskellige grupper. Dermed skulle det gerne fremgå, at der som Keith Jenkins skriver i *Re-thinking History* fra 1991, er ikke historie, men historier. Det er i lige så høj grad tilfældet, at vi bliver skabt af historien, som at vi er med til at skabe historien. Også i den forstand, at historien kunne skrives anderledes og i visse tilfælde skal skrives helt om, når der kommer nye erkendelser eller nye positioneringer. Rent historisk kan det godt være, at en tid beskrives på en bestemt måde. Men det kan også være, at historikerne har blinde pletter, idet der var noget til stede, som ikke kom med. Heraf Jenkins skelner mellem "the past" (som her kommer til at fremstå som en slags *Ding an sich*) og "history" Jen. S. 7.¹

Den første ting, der skal læres, er Platons teori om staten som en organisme. Eller nærmere: staten som et menneske, hvor hænderne er håndværkerne. Mens hovedet styrer og bestemmer, hvad resten af kroppen laver, er det ikke meningen, at hænderne – håndværkerne – kommer med kommentarer eller indvendinger. Skomageren bliver ved sin læst.²

Den anden ting er Marx og hans opfattelse af, at skift i de materielle vilkår er dét, der driver udviklingen fremad og skaber nye konstellationer i samfundet. Det er dialektikken, der driver udviklingen både materielt og ideelt/politisk.³

Det tredje på programmet er tre tekster fra kildesamlingen til Skruen uden ende. Den vestlige teknologis historie 1990. Keld Nielsen et al. <https://webshop.praxis.dk/media/6052/44001-kildesamling-pdf.pdf>

Tekst 7 fra 1832: Charles Babbage: Om fordele ved arbejdsdeling.

Tekst 8 fra 1944: Friedrich Harkort: Om fabriksarbejderens sociale stilling.

Tekst 11 fra 1867: F. Goldschmidt: Om verdensudstillingen i Philadelphia.

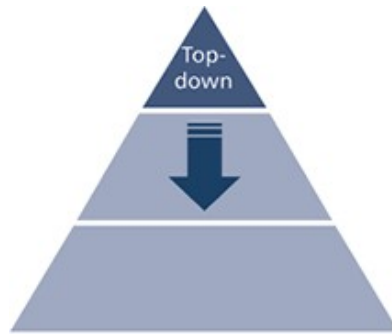
Hvorfor sker det, som sker?

De to retninger på styring af et samfund, nemlig top-down eller bottom up, bliver eksemplificeret i de udvalgte historiske cases.

¹ Jenkins side 15. "...although millions of women have lived in the past.. few of them appear in history."

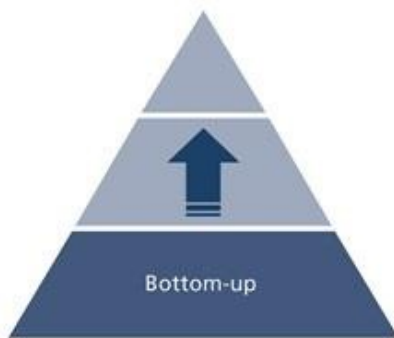
² Om Platons samfunds- og menneskeopfattelse i *Menneske, Natur og Samfund, Det retfærdige samfund og det retfærdige menneske* side 149-152. Gyldendal 1992.

³ Om Marx i *Menneske, Natur og Samfund. Den historiske materialisme*, 213-217. Gyldendal 1992.

4

Platons teori om, at en streng arbejdsdeling skaber orden i et samfund og er godt for det, begrundes med, at det er det fornuftigste. Det er ikke nødvendigvis sådan det er. Men det er sådan, det ifølge ham må være/skal blive, hvis man vil ændre noget til det bedre. Læser man ham grundigt, er mobilitet mellem lagene mulig. Det er blandt andet det, som uddannelse skal sørge for. Men selve det absolutte skel mellem at blive styret og at styre er der ikke mulighed for at rykke ved. Eksistensen af slaveri i samtidens Grækenland problematiseres ikke. Og det virker ret udemokratisk på os i dag.⁵

Marx' teori om basis og overbygning giver nok en lignende fremstilling af klasser som noget centralt. Men denne lighed skraber kun overfladen. Den virkelige aktør er ifølge Marx ikke fornuften, men materialiteten. Det styrende er produktionen og produktionsforholdene. Og herfra kommer der forandringer og udvikling til det bedre.

Spørgsmål til overvejelse: Ville du synes, at slaveri var forkert, hvis du var slaveejereren?

Ville du synes, at den franske revolution var rigtig, hvis du var kejseren?

Hvad er historie og historieskrivning? Hvordan kommer man til at se et større billede?

Case

Her kan vi inddrage flere kilder.

⁴ <https://www.actio-consulting.es/power-to-botto/> illustration lånt fra denne side.

⁵ Inspirationen til at sætte Platon på pensum kommer fra Benedict Anderson side 5 linje 11, hvor han siger, at nationalisme ikke har nogen stor fortaler i historien. Og at forsvaret for den er filosofisk fattig. Det skulle gerne fremgå, at tendensen tværtimod er uhyrlig stærk. Og at opskriften er almindelig kendt.

- 1) Thorvald Staunings (S) tale i Studenterforeningen 8. marts 1941⁶
I sin tale taler Stauning om afhængighedsforholdet til nabolandet Tyskland som en *arbejdsdeling*, som kan gavne Danmark i sidste ende. Teksten kan bruges som øvelse i at læse det sagte og usagte i en tale. Den belyser forskellen på, hvad man kan sige, før og efter anden verdenskrig. Den tydeliggør, hvor stor indflydelse en "tidsånd" kan have på, hvad der er normalt at ytre. Nøgleord: Kilde, virkemidler, ideologi, censur.
- 2) Eventuelt kan Adam Schmidt afslutte og introducere begrebet *Arbejdsdeling*. Ifølge Adam Schmidt anses den øgede arbejdsdeling i liberalistisk økonomi for at være årsag til velstandsstigning. Dette er fra 1776. Hans tanker er anbefalet stof i vejledningen til Idéhistorie side 11.⁷ Det handler om specialisering og opdelingen af synåleproduktionen i mindre specialer.
- 3) Evt. David Favrholt: Socialkonstruktivismen – marmortempel eller sandslot. I Mennesket i verden: det kommer i afsnittet om videnskabsteori.

Afsluttende overvejelser

Undervisningen i *Organisering af arbejde* i forskellige epoker og kontekster skal bidrage til at opfylde målene i fagbeskrivelsen for idéhistorie. Der står side 2, at i faget beskæftiger man sig med udviklingen i menneskets måde at forholde sig til verden på som den kommer til udtryk i anvendelse af teknologier og idéer i et historisk perspektiv. Det er hensigtsmæssigt, at rokke ved en tro på, at alting nødvendigvis er, som de bliver fortalt. Den kan man som elev komme med. Og den må selvfølgelig gerne blive kvalificeret og modsagt. Det er imidlertid også vigtigt, at eleven ikke bliver kastet ud i en relativisme, der får ham til at sige, at alderdetsamme. Den idé kan Favrholt-teksten rykke ved. Omme bag ved relativismen ligger der muligvis et fælles grundlag af enighed om, hvordan man skal tage på verden. Også på den forbigangne verden. Og er den enighed der ikke, så er det i hvert fald vigtigt, at få snakket om det og komme til en slags enighed om uenigheden. Som der står i kompendiet, siger Georg Orwell i novellen 1984, at den, der kontrollerer nutiden kontrollerer fortiden. Og at den, der kontrollerer fortiden, kontrollerer fremtiden. Der er nok af folk, der gerne vil kontrollere og manipulere. Men en omgang med udlægninger af verden og justeringer af disse udlægninger er nok alt, hvad vi kan bidrage med som historielærere. Jeg ser fagets force i, at det øver argumentet og argumentationen.

Ud over analyse af historiske cases, forventes vi også at give eleverne overbliksskabende forløb og hjælpe dem i teoridannelse. Det kommer til at foregå i rammen for det tekniske gymnasium og ville blive et andet, hvis det foregik på stx eller hf. Netop det historiske er det element, som udvidelsen af c-faget idéhistorie til idéhistorie B har indebåret. Perioderne, der skal dækkes er:

For at der kan sikres en tidslig bredde, skal der arbejdes med følgende periodisering:

- ☐ Forhistorisk tid og oldtid
- ☐ Middelalder

⁶ <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/thorvald-staunings-s-tale-i-studenterforeningen-8-marts-1941/>

⁷ Der læses om Adam Schmidt i Menneske, Samfund, Natur. Gyldendal 1992. *Den økonomiske materialisme*, Adam Schmidt, side 201-203.

- ☐ Den tidlige moderne periode
- ☐ Oplysningstiden og den industrielle revolution
- ☐ 1800-tallet
- ☐ Tiden fra 1900 til i dag⁸

De nedslag der er dækket i min skitse til et undervisningsforløb er ikke fyldestgørende. Men der skal også flere emner til i løbet af de to år, som faget varer.

Det problemorienterede i undervisningen synes jeg, at temaet er et godt eksempel på. Stoffet fylder godt. Og det kan måske yderligere deles op i flere underemner. Det lægger dog godt op til, at eleverne laver yderligere undersøgelser og fremlægger deres særlige studerede emner i klassen. Der skulle være stof nok til, at selv en stor klasse kan specialisere sig ud fra det berørte stof.

Litteratur

Menneske, Natur og Samfund. Indføring i filosofi. Gyldendal 1992

Jenkins, K. Re-thinking History. Routledge 1991

Vejledning og læreplan, bilag 62. Idéhistorie. Undervisningsministeriet.

Ginzburg, C: "Spor" i Kultur og klasse. 1994.

Anderson, Benedict: Imagined Communities. Verso, 1983

⁸ Vejledningen til Idéhistorie B, htx. UVM marts 18

Portefølje 2: Idé- og teknologihistorie

Idéhistorie på HTX, del A, foråret 2018.

Aarhus Universitet

Forretningsfører Martin Winterkon, Volkswagen, USA, ersat i fængsel. Kan få 25 år for videnskabelig uredelighed

Indhold

Temaet	5
Casen	6
Målet	7
Aktantanalysen	7
Sagen	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Hvad stiller man op med 500.000 ulovlige VW-biler?	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Links	9
Referencer	9

- *Hold da op, hvor solen varmede i dag!*
- *Du skal bruge solcreme og passe på. Klimaforandringerne og co2 udledningen er tidens menneskeskabte katastrofe. Der er hul i ozonlaget. Hvis vi ikke gør noget, så*

Temaet

Forurening og menneskeskabt klimakatastrofe er på alles læber. Hvad regnes for tidens største problem: Global opvarmning, krig eller sult? Hvis man skal skyde sig ind på *tidsånden*, så er det første et godt bud. Dermed ikke være sagt, at de to sidste ikke har forbindelse til det første.

Idéhistoriker Mikkel Thorup bruger som sin fjerde form for kontekstualitet: Den kollektive mentalitet eller TIDSÅNDEN⁹. Miljøbevidsthed har altid været en del af opdragelsen af den

⁹ Slagmark. Tidsskrift for idéhistorie, 2013 nummer 67, side 96.

generation, der nu står undervisningsparat foran ungdomsuddannelsen. Fra tidligere at have været et fragmenteret element, som gik under *kampen mod forurening, mod luftforurening, mod a-kraft, forsol- og vindenergi*, er der ikke mere nogen dag, der står uden for klimakatastrofens skygge. Partierne offentliggør deres klimaudspil. Der er topmøder i de internationale samarbejdsorganisationer. Man skal undlade at bruge plastik og flyrejser. Til gengæld skal man tage toget, køre i el-bil, ja helst cykle. Der kommer klimaflygtninge fra Afrika.

Casen

Således finder den helt ind i avisernes erhvervsspalter. Min case er inden for transport. Den handler om skandalen med Folkevogns måde at måle udstødningsgas på deres dieselmotorer på. For at gribe sagen både idéhistorisk an og teknologihistorisk an, vil jeg lave en aktantanalyse på problemet. Dette overblik skal forsyne klassen med vinkler, som de i grupper laver oplæg om. Klassen og læreren ender således med at få sagen belyst fra forskellige aktørers synsvinkler. Således vil der være et teknisk element i at udrede selve den videnskabelige uredelighed. Der kan arbejdes med, hvordan der kunne gå så lang tid, før skandalen rullede. Det vil sige, at der er noget teknologisk, der kan forklares og belyses. Andre vil kunne beskæftige sig med hvad statistikken siger om udviklingen af Forbrug af energiprodukter¹⁰ og ikke mindst CO₂ – emissioner af (dansk) energiforbrug, fordelt på brændselstyper. Der må også være en gruppe, der arbejder med globale forskydninger i magtforhold, handelsaftaler og skader på de internationale politiske forhold som følge af afsløringen. Ligesom en gruppe må analysere afsmittningen på nationale forhold. Hvad siger politikerne? Hvad siger oppositionen? Hvad siger trafikministeren?

Læsestof i idéhistorie htx B:

I Filosofi og videnskab, System 2007: Finn Collin: Socialkonstruktivisme og den sociale virkelighed.

I Menneskets møde med universet, Gad 1983: Blaise Pascal: Menneskets plads uden for naturen. De to uendeligheder.

I Menneskets møde med universet, Gad 1983: Det aristoteliske verdensbillede.

¹⁰ Samfundsstatistik 2014. Columbus, side 61.

Aktantanalysen

Målet

Der kommer til at blive arbejdet nogle (grundlæggende) spørgsmål frem i processen. Casen kan, hvis det lykkes, virke bevidstgørende om emner indenfor STS (Science-Technology-society)

- 1) Transporthistorie

- 2) USA-Danmark/Europa. Nationale forskelle i tilbuddene om offentlig transport.¹¹
- 3) Holdninger til transportpolitik i dansk politik
- 4) Forurening fra biler + arbejdet for mindre forurening fra biler
- 5) Hvordan er magtforholdene mellem stat og virksomheder?
- 6) Er der forskel på forurening fra mandlige og kvindelige aktører i transportsektoren?
- 7) Hvor er magten situeret?

No technology is a natural force... Technologies are not implacable forces moving through history; they are inseparable from social processes that vary from one time period to another and from one culture to another.

Citat: David Nye.¹²

Svarene afhænger af svarerne. Der skal således ikke lægges nogen facitliste for, hvilken løsning på klimaproblemet, som de skal finde. Ved en god diskussion, kommer der flere tilkendegivelser frem alt efter deltagerens meninger og holdninger. En god diskussion er lærerig under alle omstændigheder.

Eleverne skal lære at fundere deres argumenter og dermed deres viden i historiske fakta, overvejelser over hvilke værdier, det er bedst at bygge et samfund op på og eftertanke over videnskabernes fejlbarlighed/ufejlbarlighed og deres historicitet. De skal binde deres indsigter og de begreber, de bruger til en bestemt kontekst.

Billede redigeret ud - EMU

Hvad stiller man op med 500.000 ulovlige VW-biler? Folkevognsfabrikerne har foreløbig købt 288.000 dieselmotorer tilbage, og omkring 15.000 bilejere møder op hver uge for at få pengene retur.

13

<https://finans.dk/erhverv/ECE9497548/hvad-stiller-man-op-med-500000-ulovlige-vwbiler/?ctxref=ext>

¹¹ David Nye. *Technology Matters*, 2006, s. 219

¹² *Technology Matters* (121)

¹³ ERHVERV Jyllandsposten. 10.04.2017 kl. 12:22

Der er få nyheder i de danske medier, der direkte involverer videnskab. Der er to former for videnskab. En, der foregår i private virksomheder. En, der foregår i offentligt regi på de statsejede universiteter.

Fængslingen af den amerikanske direktør for Volkswagen forekommer som et mysterium, som skal opklares. Sagen kommer som "Gefundenes Fressen" for én, der beskæftiger sig med intellektuel historie. Det blev til en skandale og en rigtig møgsag for det tyske bilfirma med værditab som konsekvens. Det er en sag, der evt. kan komme til at trække storpolitiske spor i form af handelsrestriktioner og skade det europas renommé.

Det er en kilde til et mere overordnet tema: Hvad kan forrykke og styre magtforholdene i international politik? Hvordan genoprettes det gode samarbejds klima og det gode forhold mellem landene? Hvilke indenrigspolitiske tråde trækker hændelsen i Danmark? Hvorfor er transportsituationen så forskellig i Europa og USA? Hvilke kilder har man brug for, for at undersøge det: Råstoffer, interesser, firmaet, måder at føre politik på. Kilder kunne blive: Eu-miljøgruppe, TV-avisen, klimadebatten. Casen er et eksempel på, at man kan stille spørgsmålet: Er det altid det logiske argument, der vinder?

Links

EnergiWach. Eu

https://energiwatch.dk/secure/Energinyt/Politik_Markeder/article10546352.ece?utm_campaign=Middag&utm_content=2018-04-25%2012%3A17%3A11&utm_medium=top&utm_source=Feed

Spørgsmål til Transportogbyggeudvalget. Syn og motorkøretøjer

<http://www.ft.dk/samling/20151/almdel/TRU/samspm/W/index.htm>

Ingeniøren

<https://ing.dk/artikel/tyskland-advarer-mere-bil-fusk-ogsaa-snydt-med-co2-udslippet-184366>

<https://ing.dk/artikel/rapport-co2-skat-paa-biler-foerer-til-svindel-med-emissionstal-180092>

Børsen

<http://borsen.dk/nyheder/virksomheder/artikel/1/313949/vw-mareridt-bliver-vaerre-800000-biler-snyder-med-co2.html>

Referencer

Foucault, Michel. 4. Forelæsning 1. februar 1978. Hans Reizel 2008.

Latour, B. *Circulating References*. Harvard university Press 197/99.

Marx, Leo. *The Emergence of a Hazardous Concept. Technology and Culture*. 2010

Nye, David. *Technology Matters*. The MIT Press, 2006

Thorup, Mikkel. Taget ud af sammenhængen. Om kontekst i idéhistorie. Slagmark nummer 67.

Beklædning

Undervisningsforløb i HTX-idéhistorie over 7 gange

Billede redigeret ud - EMU

Albrecht Dürer: Der Sündenfall. 1504

Hvad betyder tøj? Hvad er meningen med det? Hvad fortæller klæderne? Hvilke handlinger udføres der med dem? Det er vigtigt at have tøj på. Ikke for dyr - eller det siger vi. Er det bare fordi vi ikke kan se, at fuglens dresscode er fjerdragt og at ozelottens er pels? Hvor grundlæggende er den forskel mellem mennesker og dyr?

0. Forløbet i overblik

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Titel	Det første blad (fiktion)	Tøjets historie	Big data	Omstændighederne for tøjproduktion	Dragtsamling	Betydning	Væveropstand
Genre/Kompetence	Begrebshistorie. Arbejde med modsætninger	Big history Overblik	Kortlægning Database og tal	Aktant analyse	Hvor mange former for tøj er der?	Idéhistorie	Socialsamfunds mæssigt
opgave	Tavleopsamling: Hvad er naturligt ved mennesket? Hvad er ikke?	Hvad er: Skind, uld, hør, bomuld og silke?	Vurdering af statistik som kilde	Kortlægning af omfanget af medvirkende i tøjproduktion	Tøjarter følges i udviklingen op til nu. Grupper	Høsestrik Reformdragt Werther-tøj	Undersøg subkultur. Produktionshindringer

Tekst 1. Uddrivelsen af Paradis. Uddrag af 1. Mosebog 2 + 3.¹⁴

Her får eleven en klassisk fortælling at undre sig over. Gud smed Adam og Eva ud fra Edens Have, fordi de havde klædt sig på med ... hvad de nu lige havde ved hånden.

Historien giver sprog til at reflektere over: Udenfor/inden for, over/under. Den giver også anledning til at spekulere over natur contra kultur¹⁵. Det er her, der sker en overgang til civiliseret adfærd. Her adskiller mennesket sig fra dyret ved ikke blot at lade sig styre af sine instinkter. Adam og Eva foretager en handling forårsaget af viden. Det er en før-sproglig betingelse at være – som Gud har skabt en. Men brugen af blade til beklædning bliver en – nonverbal- ytring i form af en handling. Det er en ur-handling, som menneskeheden har gentaget hver dag, den har klædt sig på. Derfor bliver *beklædning* interessant i epokal historisk øjemed. Vi lavede også øvelser på holdet i Emdrup med at lægge de lange linjer for for eksempel tid, øksen og bogen.

Historie skal indeholde andet end årstal for krige og herskere, jævnfør Jared Diamond. Valget af beklædning er en reaktion på, at der bliver for stor forskel på det, der var og det, der står i historiebøgerne. Ved at undersøge en bestemt ting, som her forekomsten og brugen af klæder, gennem mange perioder, bliver der lukket "almindelige" mennesker ind i historien. Menneskeheden kommer sågar med tvingende nødvendighed til at bestå af to køn.

Sigtet med undervisningsforløbet er, at dække almenhistorisk stof, idéhistorie og teknologihistorie. Det er gjort sådan, at de tre vinkler ved nogle af øvelserne er blandet sammen. Så bliver det elevernes opgave at få sat hver ting på plads i sin rette kategori. Der vil blive tale om at placere ideer, genstande og begivenheder de rette steder.

Opgaven her er ikke tænkt som en færdig *to go* undervisningsplan, men nærmere som en skitse og en søgen efter relevans og sammenhæng. Aktivering af deltagerne er der sat meget fokus på, ligesom variation. Eleven skal bruge sine egne erfaringer, sin egen smag og sine egne oplevelser i arbejdet. Og ikke mindst skal de bruge deres egen nysgerrighed og evne til at finde ting/finde på ting i forbindelse med emnet.

Af perioder er der brugt eksempler fra oldtid, renæssancen, oplysningen, det moderne og det 21. århundrede. De passer i den periodisering, der er nævnt i bekendtgørelsen. Emnet kan også placeres i historisk, social, kulturel og til sidst i global sammenhæng, således som vejledningen også siger, at undervisningen skal tilrettelægges. (Vejledningen for Idéhistorie HTX 1.1)

Tekst 2. Video til introduktion til big history <https://school.bighistoryproject.com/bhplive>

- A. Quiz. Hvilken beklædning lagde I mærke til?
- B. Grundigere: Gense og registrer beklædning og tidsepoke.
- C. Opgave: Lav oplæg på video om alt, hvad man kan finde ud af om perioderne, produktionsformerne fordetsete. Hvad er tøjet lavet af? Hvordan får man fat på materialerne? Aflevering eller visning på klassen.

Tekst 3. BIG Data. Ngram research <https://books.google.com/ngrams>

¹⁴ Historien om moden fra antikken til det 20. århundrede. Vibben Bech. Politikens forlag 1994. Side 9.

¹⁵ Jeg har ladet mig inspirere af Reinhart Koselleck og hans tekst om lingvistiske forandringer. Herunder hans vægtning af før-sproglige betingelser og modsætninger som bærere af dybe betydningslag i historieskrivning.

Opgave 1, 2, 3 i Idéhistorie på Htx. **Almen historie:** Organisering af arbejde, Folkevogn og Beklædning
Lisbeth Benedikte Jørgensen, AU Emdrup 2018-19.

Vi bruger redskabet til at lokalisere signifikante udsving i omtalen af klæder, beklædningsgenstande.

nGram sammen med google translate. Undersøg big data om forekomsten af tøj-ord i bøger. Sprog: Engelsk og tysk, kinesisk, hebraisk, russisk og et eller to andre.

FX Tolkning. Er der nogen (mulige) historiske grunde til udsvingene?

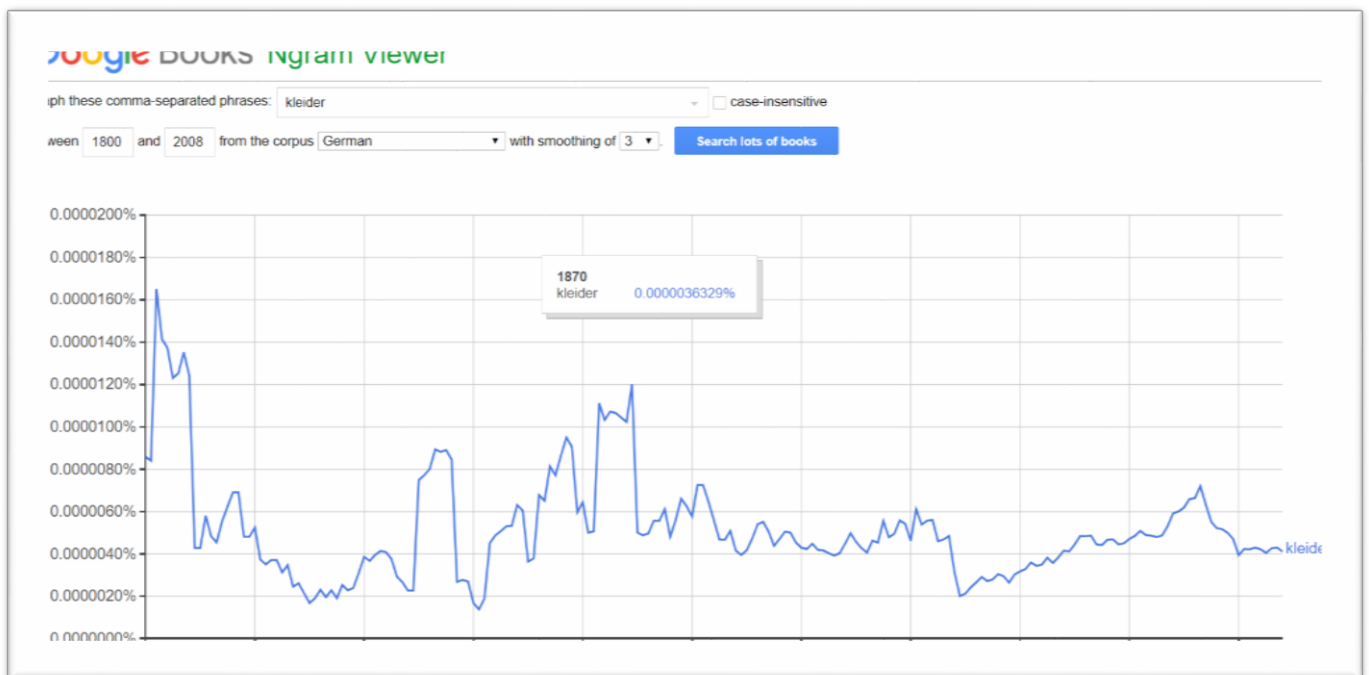
Her er to eksempler:

Det undersøgte ord er *klæder* i tysksproget materiale. Årstallene 1800, 1828, 1853, 1876, 1888 og 1948 er tidspunkter, hvor der tales maksimalt om tøj. Hvorfor?

Måske kan man bruge google translate til at få søgemaskinen til at give tal på sproget med helt andre alfabeter end det latinske. Det kan give nogle sjove resultater. Der kan demonstreres nogle udsving i krigsårene. Det kan læreren eventuelt gøre.

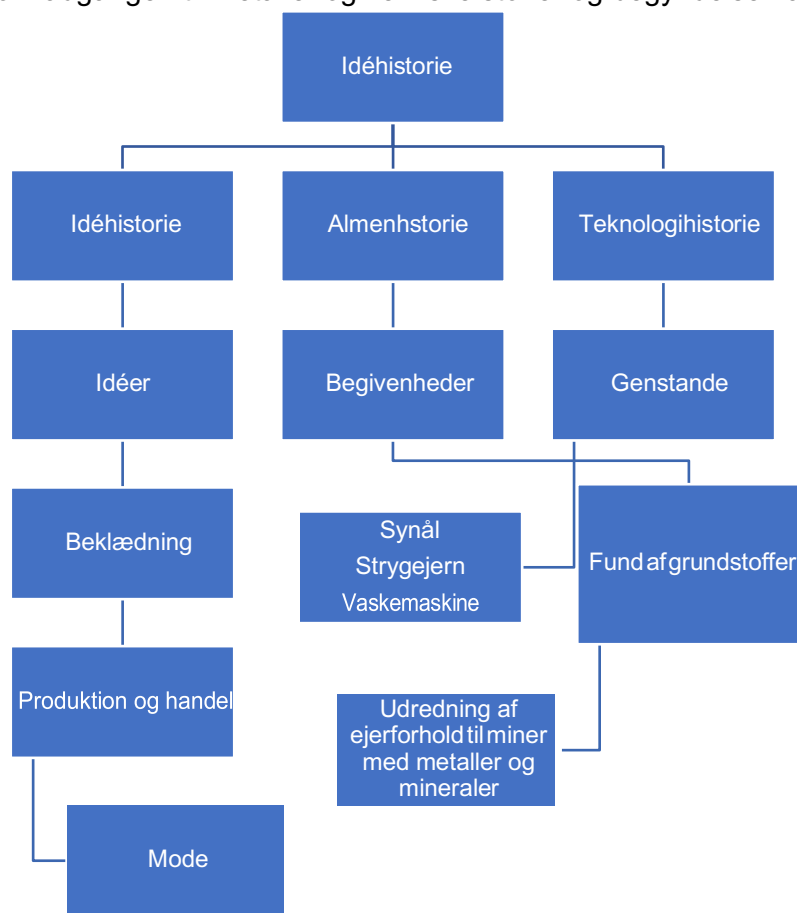
Arbejdet må føre ud i en kritisk refleksion over dette nye redskab og mulighederne i det.

nGram: German, kleider:

Tekst 4 a. Om minedrift. Tekst 4 i kildesamlingen til Skruen uden ende.

Tekst fra 1556 om adgangen til metaller og kemiske stoffer og begyndelsen af råstofudvindingen.

Tekst 4 b. Tekst 9 fra kildesamlingen til skruen uden ende: Om verdens første syntetiske farvestof. Der uddeles emner indenfor tøjproduktion til gruppeprojekter. 1) Materialer 2) Kemiske og andre måder at farve og behandle stof og andre materialer på. 3) Handel med tøj. 4) Design/kunst og tøj. 5) Køn og tøj. 6) Kejsers nye klæder. 7) Innovation.

Oplæg i klassen på 7 minutter fra hver gruppe. Derpå spørgsmål og diskussion. _

Tekst 5. Tøjhusmuseets digitale samling. <http://skinddragter.natmus.dk/Clothing?page=10>

Udvalg, analyse og perspektivering af genstande. Hvilken funktion havde de? Hvem bar tingene? Hvad hører der mere til kategorien tøj end tøj? Hvordan har man lavet det? Hvem gik med det? Kan vi finde ud af, hvilke signaler, de har sendt og hvilken social rolle, de spiller?

Grupper arbejder med samme problemer, der opsamles på klassen til sidst.

Tekst 6, a, b, c. Tøj som demonstration af tilhørsforhold til en ideologi. Tre spring

Tilbage til naturen. Jeanne-Jacque Rousseau. Citat fra Emile eller om opdragelsen. 1762. I Historien om moden, Vibeke Bech. Side 66. Samt om reformdragten 71-74 og det bekvemme tøj.¹⁶

¹⁶ Så længe legemet vokser, bør lemmerne have rigelig plads i tøjet. Den franske klædedragt, som er så generende og usund for mænd, er særlig skadelig for drenge...etc.

Opgave 1, 2, 3 i Idéhistorie på Htx. **Almen historie:** Organisering af arbejde, Folkevogn og Beklædning
Lisbeth Benedikte Jørgensen, AU Emdrup 2018-19.

- a. Den tyske Werther-dragt. Side 132-135 I historien om moden. 1780-99¹⁷
- b. Hønsesrik som feministisk manifestation. Historien om moden side 95. Perspektivering til subkulturer i dagens Danmark.

Tekst 7. Væveropstanden

Billede redigeret ud - EMU

Figure 1 Käte Kollwitz. Væveropstanden

Foredrag. Væveropstanden I Schlesien. <https://segu-geschichte.de/weberaufstand-ursachen-verlauf/>

Maskinstormerne I England.

Afrunding

Del 1-7 om beklædning skal tilsammen give viden om produktion og betydning af samme. Forløbet skal vise en sammenhæng mellem behov, opdagelser, opfindelser, naturvidenskab, dyrkning og teknik og teknologi. Gennemeksemplet skal den sammenhæng som alt i kulturen har, være blevet mere håndfast end før. Emnet kan være et springbræt til at arbejde videre med: Global handel; Hvad er dit tøj lavet af? ; Teknologisk institut; Teknologikritik; Forbruger rettigheder; Forurening ved tøjproduktion og vask; Krop/sjæl. Emnet er nyt i forhold til gængse oversigtsværker i teknologihistorie. Hverken på DTU eller teknologisk institut eller Teknologisk Museum i Helsingør var der umiddelbart meget at hente. Grunden er måske, at meget tøj i disse tider bliver lavet i udlandet eller at fabrikkerne har hemmeligheder.

Litteratur

Bech, Viben. Historien om moden fra antikken til det 20. århundrede. Politikens Forlag 1994.

<https://books.google.com/ngrams>

Diamond, Jared. Guns, Germs and Steel. Webserie. YouTube.

Fink, Hans m.fl. Menneske, Samfund, Natur. Gyldendal 1992. Grundbog I filosofi.

¹⁷"I disse klæder, Lotte, vil jeg begraves, du har rørt ved dem, gjort dem hellige; ... Lotte! Lotte! Lev vel! Lev Vel! En nabo så glimtet og hørte skuddet falde; Han lå på ryggen henne ved vinduet, han var fuldt påklædt, bar støvler og den blå frakke med den gule vest.

Opgave 1, 2, 3 i Idéhistorie på Htx. **Almen historie:** Organisering af arbejde, Folkevogn og Beklædning
Lisbeth Benedikte Jørgensen, AU Emdrup 2018-19.

Koselleck, Reinhart, Linguistic Change and the History of Events, i *Journal of modern History*, University of California Press, 2011

<http://blackstate.com/james-baldwin-unnamed-objects-unspeakable-crimes/>

Nielsen, Henry m.fl. Forandringens vinde. Nye teknologihistorier. Praksis 2015.

Nielsen, Keld: Skruen uden ende + Kildesamlingen. Nyt teknisk forlag. 1990

<https://www.teknologisk.dk>

*Bilag

Opslag i nGram under Frauen og Tyskland

